

Vári Attila

Bábakalács

Néhány éve jött rá, hogy egyáltalán nem érzi magát biztonságban, ha sokan vannak körülötte. Mintha bemocskolnák már azzal is, ha csak nézik, s egyre jobban gyűlölte a tömeget. Ugyanez az érzés fogta el akkor is, amikor az első névtelen leveleket kapta. Lemoshatatlan szutykot érzett, s vágyat arra, hogy azonnal lezuhanyozhassa magát.

Pedig a tömeggel szembeni védtelenség ismeretlen volt számára azokban az években, amikor szépsége teljében úgy mozgott az éjszakában, mintha az lenne egy magányos nő számára a legtermészetesebb élettér.

Néhány napi távollét után, Londonban járt egy euro-flóra kiállításon, amikor bekapcsolta a számítógépét, levelei között találta azt a felvételt, amelyet, talán a folyó túlsó partjáról, a kertészetet ellátó víztorony tetejéből vett fel valaki.

Valóságos tömeg állt a várfalhoz hasonlító, hatalmas bazaltkockákkal kövezett magas part tetején, egészen közel a szennycsatorna beömléséhez. Ahogy fortyogott a szennyvíz a sebes áramlástól, szinte érezte is a bűzt, s arra gondolt, hogy az emberek szenzációéhsége legyűri még a szutykot, a koszba vájválás undorát is, ha kielégíthetik kíváncsiságukat.

Rengeteg katonai rohamcsónakot látott a szennyvízzel keveredő folyón lehorgonyozva, félig beöltözött búvárokat is, de mindenekelőtt azt a rengeteg embert, akiket még így, a képernyőn sem bírt nézni. Gyűlölte őket, pedig tudta, hogy ő az oka ennek a tömeghisztériának. Megérkezése után az újságokból értesült arról, hogy a kincseit keresik a folyóban.

Nevethetnékje támadt. Aranykeretes lornyonján már nem a képsorokat nézte, hanem a napraforgóvetést, amely napok óta úgy sárgállt, mintha érezné a földjébe rejtett ékszerek soha meg nem kopó fényét.

Visszatévedt a szeme a folyót pásztázó képsorokra, s akkor meglátta a vegyszerektől habzó folyó milliárd színben ragyogó buboréktakaróját. Megállította a vetítést, s nézte a koszból támadó szivárványosan irizáló csodát.

Tömegiszonya, s az, hogy le is nézte az embereket, a hatás-ellenhatás törvényszerűsége szerint alakult. Eleinte szinte istenítették, elérhetetlennek tartották, hiszen gazdag volt, aztán egyik napról a másikra szembefordult vele a város.

Valójában csak akkor kezdték gyűlölni őt, amikor híre futott, hogy megvásárolta a lerobbant főtéri szállodát. Ekkor kezdtek pusmogni a kincsekkel megrakott ládájáról is.

Jóval túl a másodvirágzáson, hatvanas éveinek vége felé is kortalan volt, éppen úgy lehetett volna fáradt negyvenes, mint jól ápolt ötvenes családanya.

Az, ami feltűnt rögtön mindenkinek, az a tartása volt, s az, hogy bármilyen ruhát vett fel, mutatott rajta, s emiatt még akkor sem tűnt ápolatlannak, ha kiugrasztották az ágyból, s kifestetlenül, valami fürdőköpenyfélébe burkolózva fogadta az őt felébresztő ideget.

Még ebben az életkorban is vonzó nőnek tartották sokan, bár már nem akart, s talán nem is tudott volna csábító lenni, de nem tudták, hogy a belsejében olykor viharosan dúló érzelmek közül hiányzik a talán legemberibb, az, amit minden nő is átél legalább egyszer. Nem volt féltékeny soha.

Mosolygós volt, azt mondta, hogy a mosoly az egyetlen háziállata, házőrzője, ha kell, mert vele tartja távol azokat, akik akarata ellenére túl közel szeretnének kerülni hozzá, vagy puha angóramacska, amely dorombolásával lekenyerezi a legkeményebb ellenséget is, s az ökölbe szorított kezek ujjai rögtön cirógatásra lazulnak, ha félig hunyt pillái alól feléjük küldi azt a mosolyt.

Már az övé volt a város központjának minden valamirevaló üzlete, s azt terjesztették róla, hogy a műjégpálya s a strandfürdő is az övé.

Valaha úgy élt, hogy mindenki tudta róla, hogy konzumnő, de inkább hetéra-ként, olykor gésaként emlegették, s a város olyan megbocsájító volt vele szemben, hogy egy szociográfiai riportjairól híres újságíró tanulmányt akart írni róla, *a befogadás és elutasítás miéértjének keresése* szavakat téve mottóul, amelyeket egy üzenő fecnival tűzött a soha meg nem írt tanulmány vázlatának első oldalára.

A gyűlölködés kezdetekor, amely úgy csapott le környezetére, mint egy dögevő madár, valahonnan régi meztelen fényképei is előkerültek. Nem voltak igazi pornográf képek, de a bulvárlapok előzeteseikben szenzációt ígértek, s aztán tényleg sorra közölték a zuhanyozó, meztelenül éppen harisnyáját igazító, ágyékát borotváló képeit. Nem emlékezett, hogy ki fényképezte. Lesipuskás, amatőr munka volt, fények és árnyékok nélkül szétkent, semmitmondó illusztrációk, s ha nem írják alá a nevét, senki sem gondolta volna, hogy őt örökítette meg az a valaki.

Harminc-negyven éves fotók voltak, az elhalványuló színeket számítógépen feljavították, s ettől tényleg közönségesebbek lettek, mint amilyenek valójában voltak, s ő azzal válaszolt, hogy tucatnyi, művészfotónak is beillő aktképét rakta főtéri cukrászdájának kirakatablakába, ami miatt szemérem elleni vétséget kiáltva, azonnal eljárást indított ellene a polgármesteri hivatal.

Azt is pletykálták az utóbbi napokban, hogy az a hajléktalan kinézetű, puffedt arcú, fogatlan asszony, aki koszorúköttő volt a virágüzletében, tulajdonképpen a testvére, s hogy hihetetlen vagyonának a férfiak mellett az is egyik forrása lehetett, hogy kismiszte védtelen, szenvedélybeteg nővérét.

Valaki az üzletből kezdte terjeszteni a pletykát, mert sokszor maradtak kettesben Sárával, aki egy ideig nála is lakott, s ha valamelyik alkalmazott belépett a fenyőgyanta illatú műhelybe, rögtön elnémultak, megvárták, hogy az illető távozzon, s csak akkor folytatták a pusmogást.

Korábban soha nem foglalkoztak származásával, senki sem tudta, hogy úgy tizennyolc éves kora körül honnan kerülhetett a városba. Arról sem voltak adatok

a mindentudó bulvárlapok titkos rekeszeiben, hogy hol és mikor ismerte meg a mártír festőt, de arra egyre élesebben emlékeztek, hogy Iván halála után, karján a virágkosárral, nemcsak rózsáit, de magát is árulta a vendéglőkben éjszakai tivornyákon nagylegénykedő férfiaknak.

Amikor már a lapoknak szinte napi témája lett az élete, megszólaltattak mindenkit, akitől azt remélték, hogy sikamlós történeteket mondhat. Kirúgott alkalmazottakat éppen úgy, mint névtelenségbe burkolózó hajdani klienseket, akiket nemcsak a nő esetleges perverzioiról vallattak, de előszeretettel meséltették őket a kincseket rejtő ládáról is.

A segédmunkás koszorúköttöt hiába keresték, hogy kifaggassák. Amikor a rendőrség is érdeklődni kezdett holléte felől, öt címet adott át, ahol kereshetik Sárát. Az országban szerteszét hagyott gyermekeinek címeit.

Eltűnt nyomtalanul, mondták, s ekkor még hangosabb lett a városban a vád, hogy szegény Sárát aggmenházba dugta, bár az is felmerült egyesekben, hogy sötét titkainak megőrzése miatt megölte, s titokban el is temette szerencsétlen lánytestvérét.

Megszellőztették, hogy valaha pártállami fejesek voltak állandó kliensei, s már arra is célzást tett az egyik újság, hogy minden valószínűség szerint fontos szerepe lehetett a titkosrendőrség megfigyeléseiben is, és a lakása talán fedett találkahely lehetett ügynökök és besúgókik megbeszéléseihez.

Eleinte senki sem beszélt a festőművész vőlegény elhurcolásáról, s az azt követő véletlenségnek beállított haláláról, de sejteni lehetett, hogy nem fogják szó nélkül hagyni, hogy ráfogják majd az ő tragédiáját is.

Egy éjszaka, senki sem tudta ugyan, hogy ki volt ez a szemtanú, de állítólag valaki mégiscsak látta, hogy lakásából régies utazóládafélét cipelt a kocsijához. Lépcsőjáró kerekessel vonszolta a hatalmas terhet, s két felismerhetetlen alak segítette, hogy a kisteher rakterébe tegye.

Kora tavaszi éjszaka volt, s az idő, mintha fokozni akarta volna a titokzatosság körülményeit, olyan zivatart zúdított a városra, amilyenre senki sem emlékezett régi márciusokat idézve, s a szokatlanul korai, szinte tél végi villámlások miatt kialudt a közvilágítás, s az állandó dörgések miatt, azok, akik meg szerették volna lesni, már nem hallhatták, ahogy az autó a hegyi pataként sodródó áradatban motorját felpörgetve elindul.

A kincsekkel teli ládát, bár személyesen senki, távoli ismerőseik közül állították, hogy nagyon sokan látták. És meg is esküdtek volna egyre többen arra, hogy az a dél-afrikai arany pénz, egy krugerrand, amit egy hajléktalan vitt be a főtéri zálogházba, abból a hatalmas hajókofferféléből eshetett ki a folyóparton, amikor vízbe akarták dobni.

Senkinek sem volt hihető magyarázata arra, hogy miért akart volna dollárszázazreket csak úgy eldobni magától, de mert napok óta nem látták, feltételezték, hogy úgy akart öngyilkos lenni, hogy ékszerben, ritka tárgyakban őrzött vagyonából ne részesülhessen senki.

A nő, akiről mindenki mindent tudott, már napok óta ki sem mozdult lakásából, bár azok, akik ismerték szokásait, s még nem soroltak be a feltétel nélkül mocskolódkók közé, váltig állították, hogy elutazhatott, s azok a holland virágne-

mesítők, akikkel a hajdani bolgárkertek helyére telepített kertészetben dolgoztattott, ugyanúgy végezték munkájukat, mintha bármelyik pillanatban megjelenhetett volna a főnökasszony.

Különleges broméliákkal kísérleteztek a virágházban. Egy narancsszínű, hatalmas fenyőtobozra, de inkább ananászra emlékeztető változattal értek is el eredményeket, s a tenyésztés többszörösen megismételt folyamatában sikerült a viszonylag széles leveleket szinte pázsitfűméretűre keskenyíteni, úgy, hogy a majdan eladásra kerülő példányok „olyanok lesznek, mintha vágott virágot helyeztek volna a nedves tőzeföldbe” – mondta szakújságíróknak az asszony, a tulajdonos, amikor bemutatta a virágját színvesztés nélkül hetekig is megtartó növényt.

De a ritka változatok, amelyekkel kísérleteztek, csak vitték a pénzt, s ahhoz, hogy a kertészet nyereséges legyen, szaporítóanyagot, magvakat, hagymákat kínáltak a szakboltoknak, s ehhez szükségük volt arra a századok óta gondozott folyóparti termőföldre, amelyet még az ezernyolcszázad évek közepén, az osztrák–magyar kiegyezés előtt kezdtek kertet alakítani a hazájukból elmenekült bolgárok. És kellett ehhez a jól megfizetett holland szakemberek, akik a fizetés mellett társtulajdonosai is voltak a vállalkozásnak.

Mindenki tudta a kertészetben, hogy a tulajdonos asszony éjszaka jár ki legszívesebben a sokhektáros üvegházakba, amikor csak a csepegtető öntözők neszezését lehetett hallani. Ilyenkor a virágágyások között leült egy háromlábú horgászszékre, s akár egy egész éjszakát is el tudott tölteni azzal, hogy révetegen bámulta a színüket még titkoló bimbókat.

Talán virágáruslány korából hozta magával a kinyílatlan kelyhek szeretetét. A szinte még bimbóállapotban lévő virágokat imádta, amelyek a gyors hervadás helyett a megnyílás gyönyörével ajándékozhatták meg azokat, akik hajdanában szobadísznek vették meg kosarának legszebb darabjait.

Hűtőtáskákban hordta haza ezeket, ahogy ő nevezte, a kamaszvirágokat, s amikor fesleni kezdtek, mert gyűlölte a hervadás látványát, visszavitte, hogy a rózsa után kardvirágok, aztán tulipánok és csokros jácintok kerüljenek szobái ablakába. Ezeket a szinte közönséges, ahogy ő nevezte, parasztvirágokat szerette a legjobban. Valaha nem is lehetett hozzájutni más vágott növényhez. Az orchideákat lánykorában csak fényképről, képeslapokról ismerhette, s bár gyönyörűnek találta őket, idegenkedett attól, hogy ezeket az álélősködőket, amelyeket egy egész csarnokban termesztettek, hazavigye.

Nem szerette a teljesen szirmukat bontott virágokat. Ez alól csak a kardvirág volt kivétel. Azt sem magáért a virág szépségeért szerette. Ha behunyta szemét, s mutatóujjával megsimogatta a virág belsejét, Iván bőrének tapintását érezte. A gyerekesen szőrtelen mellkast, az ágyéktáj feszülő, leheletfinom bőrét, a fülcimpa mögötti selymes simaságot. Talán azért, mert ő volt az első férfi, akinek testét megérinthette, de számára a bizonyosságnál is biztosabbnak tűnt, hogy Iván bőrére sokkal jobban rá volt írva a neme, mint arra a sok száz férfiera, akiket élete folyamán megismert.

Üzleteiben eleinte nem akart szárazvirág-kötészetet, de aztán a kereslet miatt mégis engedett, s a lányok, akik holland és német tanfolyamokról hozták a

tudást, nem értették, hogy miért ellenkezik, ha bábakalácsot akartak tenni az aszalt galagonyaágakból, takácsmácsonyából, zsidócseresznyéből, kiüresített mákgubókból, szalmavirágból, mosott gyökerekből mesterien megalkotott kötéseik közepébe.

– Bábakalácsot ne! – mondta ilyenkor határozottan, és mert ezt ki is írta a műhely falára, ezért, a háta mögött bábakalácsnak csúfolták még divatárúizletében s cukrászdájában is az alkalmazottak.

Tulajdonképpen nem is értett a kertészethez. Soha nem ültetett, nem vágott virágot, s ha mégis szóba került valahol, hogy akkor mit is csinál, a bonszaj fácskákra mutatott. Törpetölgyeire, s kínai selyemrajzokra emlékeztető, göcsörtösen sziklához lapuló feketefenyőjére. Ezeket tudta és merte is nyesni, szakszerűen gondozni, s néha beszélt is hozzájuk, mert valaki azt mesélte neki, hogy a japánok élőlényként, társként kezelik őket, s attól, hogy emberszámba veszik őket, szebbek s változatosabbak is a szigetországban létrehozott példányok.

De egy valamit mégiscsak ő tenyésztett.

Gyűszű méretű ezüstsziúróba ültetett napraforgómagokat, s a csupán pár centisre megnövő száron, mégis igazi, szinte csak nagyító alatt élvezhető, fénylően sárga napvirágok nőttek.

Több száz ezüst szitácskát rendelt, s hozzá egy asztalossal üvegtetejű ládát, s amikor a négyzetméternyi vetés már szinte virágba borult, benevezett ezzel a különös látványossággal, ahogy ő nevezte, a birtokkal, egy londoni kiállításra. Igazi szántóföld hatását keltette, ahogy a mezsgyeszélekre beültette kedvenc törpefáit is. Arról sem feledkezett meg, hogy a vetésébe törpített nemes pipacsok kerüljenek, amelyek vörös szírompártája az örvény formájú sárgán lángoló apró növényeivel, impresszionista provance-i tájat juttattak a néző eszébe.

Szinte egymás mellett tartotta ültetvényét, mintha az is hallatlan vagyonának része lenne, egy kovácsoltvas pántokkal megerősített ládával, azzal, amelyben valódi kincseket őrzött. Azokat a tárgyakat, amelyeket élete csúcsidejében a férfiaktól kapott, s amelyből aztán, túl a delelőn, ajándékokat osztogatott az arra edemesítetteknek.

Minden darabról tudta, hogy kitől kapta, s ha behunyt szemmel megtapintotta őket, szinte érezte azt a hajdani kielégülést, amit azokkal a férfiakkal élt át, akik a tetejében még meg is ajándékozták valami ritkasággal, többnyire felértékelhetetlenül drága családi ékszerekkel. Azzal, amit éppen a kezében tart az emlékezés pillanatában.

Ő ebben is különbözött az éjszakában dolgozó többi lányoktól. Élvezte azt, amit csinált, s hogy ezzel még szépen kereshetett is, csak még vonzóbbá tette számára azt, amit a többiek, akikkel eleinte még szóba elegyedett, úgy ecseteltek, hogy olyan számukra, mint egy kíméletlenebb nőgyógyászati hüvelyvizsgálat.

A kincsekkel tömött utazóláda története a bulvársajtó révén bejárt országot-világot, s még azok is, akik nem hitték el, hogy a virágos asszony tényleg bedobta a folyóba, azok is tömegesen sétáltak ki a szennycsatorna kifolyójáig, ahol állítólag utoljára látták a kertészet fehér furgonját.

Elhagyatott, sivár és patkányoktól hemzsegő hely volt az, ahol tisztítás nélkül eresztették a folyóba a szennyvizet. Alagútszerűen megépített, robbantottkó bol-

tozatos nyílással, ahol a sűrű masszának keverednie kellett a folyó élő vizével, s ahol azokban a napokban lapos fenekű, fémtestű csónakjaikkal szinte elállták a bűzös torkolatot az ipari bűvárok.

Mintha a mélységet mérték volna, kábelvégre erősített arasznyi fémcsövet eresztettek a folyóba, s amikor a parthoz rögzített parancsnoki csónakból, amelyhez villanyt vezettek s mindenféle huzalokat, a számítógép képernyője előtt üldögélő, mentómellényt viselő nő egy hangtölcséren keresztül kiadta a parancsot, másik helyet kerestek a kutatásra.

Néhányan közülük már felvették gumírozott, fekete bűvárruhájukat, úgy álldogáltak a csónakokban. Feszülten lesték volna a monitort, de a napfénytől nem láthattak semmit, s hogy ne tétlenkedjenek, a kiszolgáló csónak mérőműszereit igazgatták. Talán unatkoztak is, s mintha jobb belátásra akarták volna bírni a számlapokon imbolygó mutatókat, néha megkocogtatták a kijelzők védőüvegét. A légsűrítő motorja, hosszan sziszegve, percenként engedte ki a fölöslegesen összehpréselt levegőt, amellyel a bűvárokat látták volna el, ha tényleg lemerülnek, s a vízhatlan ruhák fűtésére szolgáló melegített vizet is a folyó nyelte el egyelőre, mert a látszat szerint, az emberek valami másra, nem az alászállásra készültek.

Mintha arra vártak volna a messziről érkezett bűvárok, hogy az a készülék, amit a parton álló mindent tudók ultrahangszonárnak neveztek, jelezze a kincsek helyét, s esetleg majd fel is hozza helyettük.

De az unalmasan le-fel mozgatott fémcsövön kívül semmi sem utalt arra, hogy valaha is megtalálnák a hajdanában sokak által megsodált, kovácsoltvas díszekkel erősített fedelű középkori ládát.

Pedig azt a ládát mindenki látni akarta, s ha a férfiak nem is vallották be otthon, mégis minden asszony tudta a városban, hogy férjeik közül sokan ismerheték, nemcsak a formáját, de a tartalmát is a mesebeli kincsesládának, s talán tettek is azért, hogy szaporodjanak benne a vagonokat érő tárgyak.

Strasszok és valódi ékszerek, kristálypoharak és gyöngyfűzött báli táskák között míves formájú barokk ezüst gyertyatartók, aranyérmék és címeres étkezés-letek márkás porcelánjainak sokasága fért meg egymás mellett abban a bizonyos, titkos zárákkal védett kincstartóban.

Ajándékok, amelyeket évekig gyűjtögetett az asszony, s rendezte át meg át a ládában, amelyből aztán ódivatú arany cigarettatárcákat, gyémántberakásos nyakkendőtüket, monogramos pecsétgyűrűket adott, ahogy ő mondta, „eseti szuvenírként, emlékként” azoknak, akik az öregedő, de elnyúlhatetlen testet még egy-egy alkalommal kiszolgálták.

Különös jelensége volt a városnak. Úgy öregedett, hogy mindvégig megtartott valamit abból a vonzerőből, ami miatt pályája kezdete óta bolondultak érte a férfiak. Vonzó maradt, s még azok sem néztek át rajta, akik gögből, vagy csak egyszerűen a másságtól való rettegetésük miatt, esetleg azért, mert megfizethetetlennek tartották, próbálkozni sem mertek valaha nála. Nála, aki mindenkié és senkié sem volt.

Talán annak is köszönhette ezt a különös viszonyulást, hogy mindenki tudta róla, hogy valaha gyűrűs menyasszonya volt annak a fiatal festőnek, akinek képeit már nemcsak a városban adták-vették, de fővárosi árveréseken is csil-

lagászati áron keltek el, s a modern művészetek palotáját is róla nevezték el. Szolgáltatásának hosszú évtizedei alatt, bár mindenki tudta, hogy miből él, mégsem nevezték kurvának. A virág-lány, a virág-asszony volt a neve, ha a háta mögött róla beszéltek.

Iván halála után virágot árult a vendéglőkben, s már megjelenésekor is tudta minden férfi a városban, hogy megkapható, ha nem is ment el bárkivel, s azt is tudták, akiket érdekelt, hogy nem adja olcsón magát.

Soha nem öltözött feltűnően, s mert nem volt, aki tanítsa, rávezesse a test és ruha harmóniájára, Iván pontosan a meztelenségét csodálta, aktmodellje volt eleinte, magától jött rá még arra is később, hogy a drága parfümök közül melyik a nekivaló, melyik illat az, amelyik pénzért adott meztelenségében is öltözteti.

Ha valaki az időt visszaforgatva megláthatta volna húszévesen, azt mondta volna, hogy kifogástalan az ízlése, s mert nem volt olyan, mint a többi ősi mesterséget gyakorló lány, semmilyen káros szenvedélye sem volt, lassacskán lakást szerzett, s annak a néhány hónapnak a hatására, amit vőlegénye albérletében, szökevényként, titokban a szerteszét hagyott könyvek között eltöltött, megváltogatta olvasmányait is.

Nem volt igazi műveltsége, de nem is volt teljesen műveletlen, s mert jól körülírható volt az a réteg, ahonnan partnerei kikerültek, s az nem az aljanépség köre volt, vendégei, a többnyire diplomás, jól szituált férfiak hálásak voltak, hogy elfuserált szeretkezések helyett nála társaságban érezhették magukat.

Virágáruslányként ugrott fejest az életbe, s túl a hatvanadik születésnapján, mintha nem is gyűrte volna maga alá átizzadt lepedőként a szennyel, illatokkal, csalással és megcsalásokkal teli évek salakja, visszakanyarodott, de most már termeltetőként, nagykereskedői ambíciókkal a virágok felé.

Árvaházi szökevény volt nagybetűs élete kezdetén, akkor, amikor Iván szeretője lett, s egy évig a körözöttek, aztán már csak a keresett személyek listáján szerepelt, s mintha sorsa előre ki lett volna mérve, neve miatt kezdte virágokkal a legősibb mesterség éjszakáit.

Évekig semmilyen irata sem volt, az éjszakában razziázó rendőröknek eszükbe sem jutott, hogy igazoltassák a virágáruslányt. Amikor elhatározta, hogy rendezi helyzetét, a városi tanács lépcsőjén találkozott egyik kliensével, akihez néha felment egy villalakásba, mert akkor még nem volt saját otthona, s akiről csak akkor és ott tudta meg, a hivatal előterében, hogy nem is a város, de a megye mindenható főembere, s pártvonalon országos potentát.

Hallgatag özvegyember volt, soha nem siette el a dolgokat, s előtte vagy utána órákig meséltette a lányt. Néha a kuttyájával érkezett, egy szelíd magyar vizslája volt, s nem lehetett nem észrevenni, hogy kutya és gazdája mennyire hasonlít egymáshoz. Szomorú barna szemükkel olyanok voltak, mintha minden pillanatban bocsánatot akartak volna kérni azért, hogy egyáltalán léteznek ezen a földön.

Eltársnak szólította, ahogy mindenki, s ha csak tehetett, olyasmikről mesélt, amikről azt hitte, hogy meg tudja vele nevetetni a magány szigorába, s talán közönybe betonozott remetét.

De ez sohasem sikerült.

Nem volt különc a férfi, s majd megöregedve, ha az elvtársra gondolt, akit a többiekhez hasonlóan szeretett volna, de nem is akart igazán kitörölni az emlékezetéből, s a tárgyak miatt soha nem is tudott volna, úgy érezte, hogy szellemként mindig ott és akkor bukkan fel, ahol a legkevésbé sem várta.

Néha a fürdőszoba tükreben tűnt fel az árnya, olyankor, ha éjszaka ki kellett menjen, s nem gyújtott villanyt, hogy könnyebben alhasson vissza. Az előszobából beszűrődő fény miatt úgy látta, mintha az elvtárs nézne ki a pipereszekrény tükreéből. Máskor a puncsfagylalt illatában azt a kölnit vélte felfedezni, a fagylaltos kehelyből rábámuló arccal, amit olyankor használt az elvtárs, ha nála éjszakázott, s ilyenkor, a reggeli borotválkozás után, neszesszeréből előszedte kimondhatatlan nevű arcszeszét.

Nem volt bőkezű eleinte az elvtárs, de mindent megtett, olyasmit is, ami eszébe sem jutott volna másnak, s a személyazonossági megszerzése után, ami neki egyetlen szavába került, virágárus-engedélyt állíttatott ki a lánynak, s mintegy megelőlegezve a jövőt, a város által hitelesített okiratban azt is szerepeltette, hogy mozgóárus, de üzletre és telephelyre is jogosult, jogállását tekintve egyszemélyes kisszövetkezet.

Elmagyarázta a lánynak, hogy adót kell fizetnie, mert akkor minden rendben van, s mint bejegyzett szövetkezetvezető kisiparosnak, lakást is szerzett neki, amit aztán telehordott előbb kisebb-nagyobb csecsebecsékekkel, aztán megsejtve előrehaladott betegsége miatt a közelgő véget, már értékesebb tárgyakkal is.

Nem volt családja, s lassacskán a lánynak adta (talán úgy érezte, hogy csak megőrzésre hozza) azokat a ritka, olykor egzotikus ajándékokat is, amelyeket a hivatalos külföldi látogatóktól s a megye nagyvállalataitól kapott.

Aztán, kapcsolatuk vége felé, szinte szokása lett, hogy a számára fölösleges bankjegyek kötegeit s felesége ékszereit hagyja szótlanul az asztalon.

Soha ki nem bontott, beérett illatú konyakokkal, parfümökkel lepte meg, s utolsó látogatására, mielőtt befeküdt volna meghalni a kórházba, szomorú kutyaszemmel szemlélve a teherkocsi rakományát, elhozta saját házából azokat a kastélyból szerzett antik bútorokat, festményeket, amelyeket előtte fel is újíttatott. És hogy a kis garzonlakásban elférjen mindene, amit a lánynak szánt, kiutaltatta s osztatlan lakássá minősítette a két szomszédos, különben egyetlen szobából álló szükséglakást. Az asztalra, ahová ajándékait szokta tenni, a kiutalásokkal együtt letette a megrendelés igazolását a három lakás egybenyitásáról, s a teljes felújítás előre kifizetett számláját is.

Az elvtárs tudta, hogy nem ő az egyetlen, de sohasem zavarták ottlétében, mint ahogy másokat sem zavartak meg csengetésükkel türelmetlenkedő tolakodók.

Előre megbeszélt napokon és időpontokban jöttek a kliensek, s talán a lakás egyre pazarabb hangulata tette, de mindegyre kapott a havi fizetéssel felérő pénzen kívül, amit soha nem utólag kért, valami különlegesen értékes dolgot is.

Flóra Flórának hívták, s a név, amit kislányként szégyenkezve mondott ki, ostobának és megalázónak tartva, mint egy fölösleges ismétlést vagy dadogást, kamaszkorában nyert igaz értelmet, amikor az általános iskola elvégzése előtti utolsó napokban Iván, a rajztanár felvilágosította, hogy nevének latin jelentése: Virág Virág.

Nyolcadikos volt, s tankötelezettségének végére már betöltötte a tizenhetedik életévét. Már csak egy éve lett volna az intézetben, ahol a vele egykorúakat a ruhafoltozás, harisnyastoppolás, vasalás és keményítés fölösleges mesteriségére tanították, amit ők úgy hívtak egymás között, hogy cérnaegyetem, de megszökött.

Szeretetcsomagok agyonmosott árvaházi gönceit viselte, s a színevesztett, kopott ruhák ellenére is feltűnő szépség volt, olyan valaki, akit nem a rongyok, hanem megjelenése öltöztetett már akkor is.

Abban az időben új nevet kapott a kispolgári prüdéria. Szocialista erkölcsnek nevezték, s a kamaszkorú iskolás lányok rettegve várták az év kezdetét, az osztályteremben végrehajtott nőgyógyászati szűrést. Kesztyű nélkül, kezét a hiper-mangános vízzel éppen csak leöblítő orvos diktálta a felmentő, vagy éppen megsemmisítő szót, amely többnyire a virgo intacta volt, azaz hogy érintetlen szűz. Akinek más került bediktálásra, azt az egyszerűség kedvéért kurvának nevezték a többiek, s ha volt olyan fiú barátjuk, akinek elmondhatták a vizsgálaton szerzett titkot, akkor percek alatt híre futott, mintha valóban hullott gyümölcs, mindenki matracra lenne az a lány, aki valamilyen oknál fogva nem bizonyult szűznek. Azokkal aztán mindenki próbálkozni akart, mert a városban alig-alig akadtak olyan könnyűvérűek, akikkel ki mertek volna kezdeni a férfikorba érő fiatal fiúk.

A fiúkat nem vizsgálták, de mert az általános hiedelem szerint a lánynak kötelessége, hogy szűzen menjen férjhez, nem nagyon nyílt alkalmuk igazi kalandra. Tapasztalatukat nagyotmondók meséiből merítették, s ebben a szájhagyományban dobogós helyet foglaltak el az intézeti lányok, akiket amolyan közös névvel baszógépként emlegettek a kocsimákban.

A rajztanár, Iván nagyon fiatal volt. Nemzedéke még hatévesen kezdte az iskolát, de a szovjetektől átvett rendszerben a tizedik osztályból érettségizett, s így alig húszévesen végezte az egyetemet, s kinevezett tanára lett az árvaházhoz tartozó elemi iskolának.

Majdnem olyan tapasztalatlan volt, ami a szeretkezést illette, mint tanítványa, aki rendszeresen kiszökött hozzá a börtönszigorra berendezkedett intézetből, s a Flóráról készülő akt festésének egyre hosszabbra nyúló szüneteiben, amikor a rosszul fűtött albérleti szobában Flóra meztelenül bebújt az örökkön vetetlen ágy takarója alá melegedni, ő is a lány mellé feküdt. Előbb ruhástól, aztán fokozatosan, bátorságot merítve a lány ujjainak kíváncsisága miatt, egyre több ruháját dobta le magáról, hogy aztán meztelenül kínozzák egymást, s ne jussanak el soha a valós szeretkezésekig.

Titokban találkoztak eleinte, csak éjjel tudott kisurranni az árvaházból, de a lányban már érlelődött a szökés gondolata.

Az intézetből, a hajdani főúri villa elhanyagolt kertjének végén, ahol az elvadult orgonabokrok, a borostyán és bodza szövevénye miatt a kerítést sem lehetett látni, zöld alagút vezetett a szabadságba, s ezt néhány felsős, kiválasztott lányon kívül senki sem tudta. Amikor annyira cseperedtek, egymásnak adták át az út ismeretét, olyan esküvések közepette, mintha titkos szervezetbe léptek volna be.

Általában párosával szöktek az esti órákban az elején, a kisebbek előtt jól palástolva a néhány óránnyira terjedő eltűnésüket, aztán az, aki már kitanulta a

futó szeretkezések aprópénzt hozó perceit, már egyedül is nekivágott a nappal is sötéten tatóngó alagútnak.

A kicsik szentül meg voltak győződve arról, hogy kígyók és patkányok tanyája az a jellegzetesen kesernyés gombaszagot árasztó dzsungel, s még a közelébe sem mertek menni. Így nem volt, aki árulkodjon, besúgja a nagylányok pénzszerző útjait. Nem tudhatták az alsósok, hogy ezen a titkos csatornán jut be a hálótermekbe a cigaretta, s az egyik nagylány párnája alatt dugdosott nejlonharisnya. A szagos szappanok és a közös berúgáshoz az olcsó tearumok útja is ez volt, mint ahogyan a késve kiderült terhességekért is a kerítés vasrácsába fűrészelt nyílás volt a felelős.

Flóra eleinte csak hallgatta a többiek meséjét, nem értette, hogy miért fizetnek a férfiak a kocsmá mögötti fészkerben vagy a szűrös szagú véceben a lányoknak olyasmért, amit ő szívesen ingyen is megtett volna, s bár mindent tudott a nagyobbak elbeszéléseiből a nemiségről, de a hozzá kapcsolódó trágár szavak s a vendéglő mögé vizelni kijáró alakok látványa elborzasztotta attól, hogy beálljon ő is a sorba.

Sehogy sem tudta azonosítani a lányok meséjének szexét azzal, amit villanyoltás után, ágyékát simogatva érzett, s amit néha kettesben csináltak, egyetlen ágyban, közös takaróra kényszerített barátnőjével, s később a medencényi kádban is, Sárával, azzal, aki aztán elsőként szökött meg sikeresen a börtönszigorral vezetett árvaházból.

– Kell egy fix palimadár, amíg be nem töltöd a tizennyolcat. Nála dekkolsz, nem jársz sehova, s akkor megúszod – magyarázta Flórának. – Aztán már tiéd a világ, a kutya sem fog keresni, ha nagykorú leszel.

Sára mindent tudott a nők nemiségéről, s hogy érthetőbben magyarázhasson Flórának, számtanfüzete utolsó lapjára hatalmas női nemi szervet rajzolt, s amikor az ügyeletes nevelő egy motozás és táskaellenőrzéskor meglátta a rajzot, azt mondta neki:

– Miért kell, hogy mindig csak arra gondoljon. Nem pina ez. Nem lássa, hogy ez egy bábakalács?!

Felnőttkorában, amikor már tisztában volt az egyneműek szerelmével is, még akkor sem érezte úgy, hogy azok az egymást simogató éjszakák a lesboszi szerelem felé irányították volna. Ellenkezőleg. Minél tökéletesebben ismerte önmagát vagy Sára átmedvesedő szeméremajkait, annál jobban akarta azt a másikat, az igazit, a férfiakkal való szeretkezést.

Egy alkalommal el is jutott a kocsmá mögötti fészkerig, de aztán, kezében a bugyijával, elmenekült a részeg, leheletével hányásszagot árasztó idős vasutas elől.

Sára azt mondta, hogy nézzen be a kocsmába, mintha keresne valakit, aztán induljon az udvari véce felé, és biztos lehet benne, hogy valaki utána fog menni.

Amikor meglátták az ajtóban, egy tengerimalac kinézetű, vörös emberke, akinek mély, öblös hangja volt, rázendített arra az énekre, amit Flóra már hallott a lányoktól.

– Nem eszik a pina lencsét, sem barackot, sem cseresznyét. Hússal él, akár a vércse, hogy a száját föl ne sértse.

Flóra futott, de még a zöld alagútban is ott dobolt a fülében az ének, s tudta, hogy soha többet nem próbálkozik a kocsmával. Hányingere volt, s alig várta, hogy bemászhatson Sárával a fürdőkádba.

Iván, a rajztanár előbb csak meglepődött a lány mindent kitapintani akaró ujjaitól. Férfiatlannak tartotta, az volt az elképzelése, hogy a szex valami olyasmi, amit a férfi csinál, a nő pedig eltűri, de egyre jobban megszerette ezeket a szemérmességet mellőző keresgéléseket, az ujjbegyek rajának külön életet élő csatangelésait a bőrén, s lassacskán fölfedezte ő is, hogy Flóra egész teste egy nagy játszótér.

Nem tudta, hogy Flóra miért szeretné, ha a róla készülő festmény háttérébe, a kínosan tökéletesre festett drapéria helyett, valami egészen más, léggömbszerű testek ezreit festené. Áttetsző, szappanbuborék-szerű testeket. De engedelmeskedett, s szerelmeskedéseik szünetében, hiszen már nem a festésnek voltak pihenői, több időt töltött az ágyban, mint festőállványa előtt. Az üveghasábokon megtörő, polarizált fényt tojásokra és labdákra vetítette, szivárványgörbületeiket másolta a női mellekhez, fenekékhez hasonlító, áttetszősre festett üveggömbökre, szürrealista látomássá, valószerűtlenül lebegővé téve az amúgy naturalista hűséggel megfestett aktot.

Nem tudhatta, hogy a szappanhab buborékok is részesei voltak Flóra erotikus előéletének. A lányok, hosszas keresgélés után, megtalálták a nevelőintézetben, a villa alagsorában, a hajdani személyzeti fürdőszobát, amit talán még a háború alatt vakoltak be valamiért. Egy kiszélesített nyíláson keresztül átjutottak a falon, letakarították az évtizedek szennyétől-porától felismerhetetlenné vált kék csempéket, kisérték a beszürkült kádat, s hála Sára mindent megszerelő képességének, egyszerre, mintegy gongütésre, forró víz folyt a hatalmas oroszlánfejű rézcsapból.

Csak meg kellett várják, hogy kihűljön a víz, hogy belemehessenek, s mert a gondnoki raktárból egy lopott vezetékkel villanyt is vezettek, nem kellett félniük a sötétől, s így hajnalig tartó lubickolásaik egyik játéka az volt, hogy szalmaszállal, óráig voltak képesek csinálni, szappangömböket eregettek.

Előbb még azért versengtek, hogy ki tud többet, hosszú vonatszerelvénynek nevezett láncolatosan egymáshoz tapadó szörnyeket fújni, aztán már csak az érdekelte őket, hogy egy-egy nagyobb buborék minél tovább éljen, s Flóra fölfedezte, hogy kielégülése is hasonló. Eleinte sok apró, delejes áramütést érzett, Sára kezének örökmozgó simogatásától, aztán egyre inkább nőttek és nyúltak a pillanatok, hogy a végén egyetlen hosszan tartó lebegéssé váljon az érzés.

Talán emiatt a kamaszos élmény miatt szerette a kádba vinni a szebb testű klienseit, s aztán az elő- és utójáték idején a férfi testére hószobrokat építeni a fürdőhából, amit aztán addig fúj, mígnem szétpukkantak, s csak a fürdősótól kéklő víz maradt a becézett alakon.

De erről az ipari bűvárok, akik engedélyt kaptak az alászállásra, s hatalmas gömbalakú réz kobakvédőjükkel úgy néztek ki, mintha kimondottan számukra kereszteztek volna időrágta lekvárfőző üstöt berácsolott hajókajütablakokkal bűvársisak gyanánt, mit sem tudhattak. A mocskosan habzó, szivacsosan tajtékzó vizet láthatták csak a sisak börtönrácsozatú kémlelőablakán keresztül, s ha

érdekelte volna őket, talán fölfedezhették volna, hogy a különböző szennyező anyagok miatt mennyivel másabbak a hólyagok. Szállni tudók, pillekönnyűek, s az örvényléseken ólmosan tántorgó, daganatszerű duzzanatok.

Flóra, napokkal később, a különleges növények londoni kiállításáról visszatérve, videón nézi majd a lemerülést. A túlpartról vették fel a képsorokat, hosszan, ugyanarra a pontra figyelt a kamera.

Messziről úgy tűnt, mintha csak azért ereszkednének a folyó szennyes tükre alá, hogy aztán buborékfelhőket eregethessenek, amelyek szivárványos szigetként sodródtak tovább a felszínen, azt a téves üzenetet küldve a parton állóknak, hogy azok odalent nem is dolgoznak, csupán csak pőfékelve sétálnak a meder alján.

Ezekből a hólyaghalmazokból néha kiváltak irizáló gömbök, repültek, meglovagolva a szelet, aztán letelepedtek a nádbuzogányok rongyosan barna fején, s az éppen zöldülni készülő fűzek ágain.

Olyan szépek voltak, mintha mindenik egy drágaköveket vagy kristályokat rendszerező tanulmány illusztrációja lett volna.

A parti fák éppen bomlani készülő lombjának hézagos árnyékai, az enyhe szélben, mint egy kísérleti film vetítése, éles fényfoltokat, halványabb ábrákat mozgattak a part holt vizének hínáros tenyészetén, ahol ezerszámra kötöttek ki a szennyvízhólyagok, szivárványosan megtört rajtuk a napfény, s ez a hihetetlen színorgiája a gömböknek feledtette Flórával a szennycsatorna torkolatának szinte még a képből is érezhető bűzét.

A bámuló tömeg Flóra kincseinek felszínre hozatalára várt. De úgy tűnt, mintha csak mélységet mérnének és áramlási sebességet a bűvárok, s azt, hogy a háborúban felrobbantott szennyvíztisztító maradványai között nincsenek-e aknák. Talán fel nem robbant bombákat kerestek, mert a közeli gátat az angolok torpedóhoz hasonló szerkezetekkel támadták a háború alatt, amelyek távolabb, a tóvá duzzasztott részen estek a vízbe, s mint a lapos kövek kacsáztak a felszínen, hogy teljesen le tudják rombolni a villanytelepet s a gát felépítményeit.

Időnként az egyik rohamcsónak csörlőjéről sodronyra erősített kampót eresztettek a mélybe, de rozsdás kerékpárok, törött vécécészek s egy tótágast álló rugójú, fémkeretes matracon kívül semmit sem hoztak a keresések napján a felszínre.

Talán senki sem vette észre a bámulók közül azt, amit Flóra belelátott a képsorokba, hogy a szennyvíz melegétől idejekorán virágba borult vadalmafa rózsaszín tükörképe, mintha meztelen női test lenne, úgy lebegett a habok között.

És talán azt sem, hogy a hűvös tavaszi naplementében, a szennyvízbe kerülő mosószeres miatt, ahogy a távozó motorcsónakok buboréksereget hagytak a folyó felszínén, mintha Iván híres festményének háttere elevenedett volna meg a vadalmafa nőies tükörképe körül.

És a szennyvíz szilárdan lebegő részecskéi miatt, amelyek a nagyobb hólyagokhoz tapadva valóságos burjánzó tenyészzettel keretezték őket, növényivé téve a szervesen örvénylést, olyan volt a csatorna torkolatának felülete, mintha sok-sok ezer bábakalács iparkodott volna, versenyezve, hogy első és egyetlen legyen az almavirágszínben lebegő test ágyékán.